

31 marca 2023

278 lat temu urodziła się księżna Izabela z Flemingów Czartoryska

Dokładnie 278 lat temu, 31 marca 1745 roku w Warszawie przyszła na świat córka Antoniny Czartoryskiej i Jerzego Detloffa Fleminga - Elżbieta Dorota, zwana później Izabelą.

Warto podkreślić, że podawana w różnych źródłach data 3 marca 1746 roku jest datą błędną. W 1746 roku Antonina Fleming powiła kolejną córkę. Dziewczynka, która na chrzcie otrzymała imiona Marianna Eleonora Józefa urodziła się 15 marca. Niestety siostra księżnej Izabeli zmarła na ospę kilka dni później.

Już jako dorosła kobieta księżna Izabela z Flemingów Czartoryska, która zasłynęła jako twórczyni pierwszego na ziemiach polskich muzeum pamiątek narodowych, kolekcjonerka, pisarka i pasjonatka ogrodów, tak opisywała ideę, która doskonale odzwierciedlała jej dziejową misję i którą kierowała się przez całe swoje życie:

„Przywiązanie, które mam do mojej ojczyzny, jest uczuciem niepospolitym i mogę śmiało dodać, nieograniczonym. Do tego posunięte stopnia, że stanowi nieraz w ciągu życia los i przeznaczenie moje! Nie jest to uczucie jedynie skutkiem prawideł, które każdy, dobrze myślący człowiek stara się wpajać w swój sposób myślenia, jest to raczej nieprzewyciężona skłonność, którą już miałam od przyrodzenia. Jest to popęd, który opanował serce, duszę i umysł mój, który się nawet rozciąga do najdrobniejszych w życiu szczegółów. Jeżeli to przywiązanie głębokie i nieograniczone, było dla mnie przyczyną tylu bolesnych zgryzot, tylu gorzkich cierpień, było również źródłem słodkich uczuć, dni radosnych i czasem uśmiechających się nadziei. [...] W tych latach, w których tyle klęsk nas przycisnęło, kiedy nas z rzędu narodów wymazano, mówiłam sobie ze łzami: Ojczyzno, nie mogłam Ciebie obronić, niechaj cię przynajmniej uwiecznię [...] Wystawiłam na ów czas Świątynię Pamięci, zebrałam tam pamiątki tej Polski, niegdyś tak świetnej, a wtenczas, tak nieszczęśliwej. Tam żyłam w przeszłości, a czasem w moich dumaniach tchnęłam nadzieję szczęśliwej przyszłości.”

Wilhelm Ehrentraut (wg Richarda Coswaya) Izabela Czartoryska, litografia , Puławy 1830, Muzeum Narodowe w Krakowie/ Muzeum Ksiąząt Czartoryskich.